

Bossche Noten

Te laat op school

Net als nu – denk ik – kregen leerlingen straf of een gele kaart als ze te laat op school kwamen. In 1634 verkeerde de schoolleiding echter in verwarring omdat alle klokken die in de stad hingen een verschillend tijdstip aangaven. Er ging een brief naar het stadsbestuur

met het verzoek de klokken gelijk te laten lopen. Vijf dagen daarna – op 22 oktober – antwoordde de magistraat dat de jongens die al straf hadden opgelopen, deze ten onrechte hadden ontvangen. Zo spoedig mogelijk zou het stadsbestuur een 'clockenstelder' ontbieden, om het euvel te verhelpen. Overigens dienden enige maanden eerder de 'geburen van het Hinthamereinde' een verzoek in bij het stads-

bestuur om opnieuw een klok – die moest slaan – te plaatsen in de Sint-Antoniuskapel. Ze hadden het oog laten vallen op een klok die in de Sint-Jan hing.

De Bosschenaren zaten dat jaar duidelijk in tijdnood.

A.V.

Bronnen: Oud Archief, inv. Hoekx nr. 286, 17 en 22 oktober 1634 en nr. 294, 26 juli 1634.

Bossche Noten

Hoog water

Uit een gedrukt protest tegen de pogingen van 's-Hertogenbosch om het brouwen van bier in de Meierij te laten verbieden¹, 1716:

'Dat de selve (= de stad) soo laag is, en het water deurgaans des Winters soo hoog is,

Dat de geheele Stadt niet anders kan worden geconsidereert als een Eyland, En veele van desselfs straten soo laag, datse dickwils met Schuytjens, Was-tobben, Back-trochen, en Brandtladders met plancken belegt, bevaren worden, En dat de Borgers haar broot en andere dagelijckse nootwendigheden op die wijze moeten krygen:

Als wanneer doorgaans de Bruggens van de Steenwegen, furnerende de

twee voornaamste avenues² tot de voorsz Stadt, door de kragt van het water afgeslagen, en weggedreven worden:

In welcke tijden (die meest alle Jaren voorvallen) de Waren en Koopmanschappen met seekere soort van platte Vaartuygen, aldaar genaamt Pleyten, en daar alleen bekennt,

Moeten werden gebragt naar de aangelegen hooge plaatsen, om aldaar wederom op Karren te werden geladen: Het welcke het quade gevolg niet alleen is van die hooge Water-vloeden, Maar daar komt nog een ander quaat gevolg, en ten desen van nog meer applicatie by,

Te weten, dat meest alle de Brouweryen van de Stadt, immers meest alle de Brouwkuylen, tot de Roosters van den Oven, en de Kelders tot den Mont toe onder water staan,

En dus de Brouweryen niet in staat om de Borgerye, men laat staan de Majorye, met de noodige bieren te voorsien.

Waar by ten derden komt, dat het water daar niet schielijck wegloopt, gelijk in Hollandt,

Als wanneer het in die Provincie door Storm en Sprinck-Vloet opgejaagt is; Maar in den Bosch is een contrarie spreekwoord, te weten: het water valt of het in een pot stont,

Soo dat het schijnt of het daar alleen door de Son wert opgehaalt en weggetrocken.³

J. B.

Noten

¹ Eerste druk in Oud-archief, inv. Hoekx 1169 fol. 165-176, speciaal 170; tweede druk in bibliotheek Stadsarchief (H 832).

² Avenue=toegangsweg. Bedoeld zijn waarschijnlijk de houten bruggen bij de Vughter- en Hinthamerpoort, die in de twee voornaamste wegen naar de Meierij lagen.

³ Vermoedelijk wordt bedoeld dat het water hier alleen lijkt te verdwijnen bij verdamping door de zon.